nam sit, an prima, an secunda, an tertia ab anni principio, eandem enim coniunctionem siue oppositionem in posteriori resummes instrumento, perque eam traduces filum, quod si incidit terminum eclypticum, siue in capite, siue in cauda illud accidat, vbicunque tandem recta illius cyfra inuenitur, certus es de possibilitate eclypsis, si modo id media coniunctio vel oppositio admittit. Quomodo vera coniunctionum vel oppositionum possibilitas agnosci debeat, alibi est dictum. Vt vero terminos eclypticos rectius perdiscas, sciendū est Solis fore eclypsim, quoties filum huiusmodi areā ☉ aut huiusmodi ☉ in quibus ☉ character reperitur incidit, & hoc in die artificiali tantum, Lunæ vero deliquium fit, quoties filum talem ☽ aut talem ☾ figuram intro rapitur, sed nocturna sit illa oppositio oportet.

EXEMPLVM CAROLI Imperatoris

¶ Quod si in natiuitate Cæsarea indicem X Y dirigis super diē o horas 22, minuta 54 Ianuarii, tum rotam hanc suo loco dederis, annus enim nondum elapsus est. Sic ostensorem orbis superni Z V diei 11, horis 23 minutis 14 admoue, & locata erit pro vsu totius anni. Iam si instrumentum prius inspexeris 12 Maii die ☍ mediā comperies, quintam in ordine, quare si filum per quintam ☍ instrumenti secundi ducis, ostenditur per illud in gyro Mensis Maii dies 13, hora 20, m̃ 10 fere. Verum Bissexti ratiōe demes hic diem vnū, & restabunt dies 12. Quoniam vero iuxta ☍ hanc 5 inuenitur cauda, & hoc in instrumento priori, eclypsis, vt fiat putandum est. Proinde sequens etiam instrumētum erit inspiciendum, (filo super oppositione 5 perseuerāte) vtrum terminos Lunæ eclypticos filum comprehendat, in cauda quinta, & certe comprehendi videtur, ideo citra dubium asseruēris Lunam in hac ☍ delinquere. Attamen, quia diurna illa ☍ est, ea propter Lunam sub horizonte consistere necessarium est, nec fieri potest vt nobis appareat illa eadem de causa. Reperitur preterea ☌ quedam in Maio, & hæc 28 die Mensis eiusdē, coniunctio autem sexta hæc est, ab anni principio, contingens ferè caput Draconis sextum, quocirca filum pex sextum instrumenti sequentis coniunctionem si educitur, idem demonstrat diem 28 in circulo Maii, horam quoque 14. Bisextū propter dies 27 accipitur. Nunc si videatur caput draconis sextum quoque terminus eiusdem eclypsis solaris à filo contingi cernitur, adeo vt oporteat Solis deliquium fieri, hoc autem intelligitur secundum ☌ mediam. Verum quia vera circa noctis medium euenit, velūti sequentia docebūt, idcirco penes nos conspici nequit. At 6 Nouembris die ☍ vndecima, circa draconis caput duodecimum offenditur, quam si per instrumentum sequens examinas, filum in draconis capite 12 mo terminum eclypsis Lunaris scindit, ea igitur ☍ sine dubio, quia in nocte euenit nobis, cōspicua est.

EXEMPLVM REGIS FERDINANDI

Exemplum Regis FERDINANDI

¶ Rex FERDINANDVS easdem cum Cæsare radices habet natus, quapropter rota X Y in diem o, hora 22, m̃ 54 statuitur, & deinde filum per annum educitur tertium in limbo eiusdem rotæ, rursusque ostensor subducitur, & orbis ille rectificatus est. Superiorem pariter orbem hoc modo dispone, adducens primo radici quæ est dies 11 hora 23 m̃ 14. Deinceps tertio anno. Post hoc instrumentum intuenti primum occurrit secunda ☍ die Martii 12 fieri, tertiam attingens caudam, Ideo videndum est, vtrum Lunæ eclypsis accidere possit. Iam si per secundam ☍ tendis filum in instrumento posteriori, cernis quod idem incidat eclypsis Lunaris terminum nequaq̄, ob id neque eclypsis speranda est, hoc intelligendū est, quo ad mediā ☍, quo ad verā adhuc fieri potest, vt terminū incidat eclypsisque contingat, id quod sequentia satis aperiunt. Adhuc eodē anno die 27 Martii ☌ tertia caput draconis quartum contrectat, quapropter secundi instrumenti filum per ☌ tertiam directum ostendit in gyro Martii diem 27, exteriori vero in limbo horas 4. Preterea terminum solaris deliquii quarto in capite attingit, quamobrem certò eclypsis asseritur futura Solis, nisi accideret autem circa noctem mediam, sicuti scies consequenter, ob id nullam sperauetis. Eadem ratio in reliquis est vniuersis.

Enunctiatum

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVAR.

Cognito iam eclypsis die, horam quoque & minutū ☌ nis vel ☍ nis mediæ euenientis, contemplari.

CENTENARII RADICEM PERspice in eadē qua prius soluisti, coniunctionis scz Lunæ & Solis tabula, quam mox in limbo instrumenti præsentis require, ab hora meridiana scz 12 ordiens, Inuentam super Q ostensorem loca, Annum post hac residuum & currentem in limbo rotulæ Q querens, cum P ostensore secundæ rotæ signa. Nūc horam & minutū ☌ nis vel ☍ nis mediæ cognitutus, redi ad priorem figuram, in qua distantiam eiusdem à prima Ianuarij coniunctione, obserua, si coniunctionem vis, tum eam in limbo exteriori cum numeris expressam vestiga, per quam simulac ductum filum fuerit, horam & minutum in limbo referet. Pari ratione & oppositiones examinabis. Verum hic notabis, vt si vsu veniat oppositionem in Ianuario præcedere coniunctionem, eam in hoc instrumento, sicut etiam in superiori, cum ✠ insignitam esse. Documentum huius rei sit hoc planius.

Cautela obs-uanda q... ☍ præce... in princip... ni.

Exemplum CAROLI

Exem... CARO... Impera...

¶ IMPERATORIS CAROLI radix fuit dies o hora 22 m̃ 54. In limbi igitur ambitu horas 22 m̃ 54 pomeridianas quæsito, quo mox indices Q & P vtrosque ducito. Anno o residuo superante, & rotæ sic omnes suis redditæ locis fuerint. At cū enunctiatum vicesimum secundum dederit 14 Februarij natiuitatem præuentionalem, vt ducitur, quæ secunda est ☍ post primam anni coniunctionem, filum per secundam oppositionem secundi limbi tendes, & in horarum limbo, horas 6 m̃ o videbis, tempus, quod mediæ coniunctionis verum est.

Exemplum FERDINANDI.

Exempl... gis FER... NAND...

¶ FERDINANDVS ROMANORVM Rex, quando eundem cum Cæsare centenarium possidet 1500 scz, index Q in hora 22 m̃ 54 permanet. Verum, quia natus tertio anno currenti dicitur, P ostensor tertio anno in limbo Q rotæ applicandus est, Enunctiatum 22 docuit natiuitatem cōiunctionalem esse, quia proximè eam anteiuerit coniunctio, 25 scz Februarij, quæ fuit secunda in ordine, propterea eadem in instrumento lustranda est, filumque per eandem ducendum, quod horam 15 m̃ 31 post meridiem, diē autem 25 in quo media illa coniunctio facta est, indicat. Non aliter acturus es in annis Christum præcedentibus. Indicem enim Q super radicem centenarij, P super annorum reliquias inducens, Filum deinde per coniunctionem vel oppositionem extendis, quod extensum, horas & minuta in limbo signat.

ENVNCTIATVM VICESIMVM QVIN

Argumenta Solis & Lunæ media, per quæ tempus veræ alicuius coniunctionis aut oppositionis discitur, consequi.

SVPERIVS VBERRIME IN theorica Solis tractata est Argumenti medij cognitio, ad quem locum te relego, breuitati consulens. Similiter Lunæ motus, Argumentumque eius, instrumentum proprium definiuit abundè, que repetenda tantum admoneo, cum pluribus ante acta persequi, & molestū legenti, & futile tradenti sit. Sed quo exempla nostra finem perfectiorē sortiantur, pauca adbuc addentur. ¶ In Cæsaris præuentione, sic enim loquūtur, quæ ortum eius anteibat, Solis argumentum mediū esse depræhenditur ex enunctiato 12, s̃ 8 g̃ 1 m̃ 58. Lunæ Argumentum s̃ 2 g̃ 8 m̃ 18. ¶ In Regis autem coniunctione (nam ☌ natum præcessit) 25 die, 15 hora, 31 mi. Februarii. Argumentum Solare medium, habet s̃ 8 g̃ 13 m̃ 42. Argumentū Lunare, s̃ 4 gra. 16 m̃ 34.

Exemplum CAROLI

Exemplū Regis FERDINANDI.

